

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/160963,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-II-RP-cienie-i-blaski-Proba-bilansu-z-perspekty.html>
01.03.2026, 09:49

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

08.11.2022

We wtorek 8 listopada 2022 r. w Przystanku Historia – Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” zorganizowana przez Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie.

Stulecie zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza z jednej strony, a decyzja o budowie portu w Gdyni z drugiej stały się pretekstem do podjęcia próby obiektywnego i otwartego spojrzenia na bilans II RP, w ramach którego trzeba pochylić się zarówno nad osiągnięciami, sukcesami, jak i porażkami młodego polskiego państwa.

W opinii publicznej, a niekiedy i w świecie naukowym można dostrzec uproszczony obraz międzywojennej Polski: bądź jednoznacznie pozytywny, bądź zdecydowanie krytyczny. Oba te podejścia stanowią przejaw (de)mitologizacji II RP. Proces ten ułatwia zarówno dziedzictwo kilkudziesięciu lat komunistycznej propagandy, jak i odreagowanie PRL-owskiej polityki historycznej, a ponadto wciąż aktualne, choć reinterpretowane spory polityczne sięgające korzeniami okresu międzywojnia.

Oczywiście, w obu narracjach można odnaleźć realne zjawiska. Bohaterska i zwycięska walka o granice, bezprecedensowe postępy w przezwyciężaniu dziedzictwa trzech zaborów, wielkie inwestycje, szybki rozwój infrastruktury, odrodzenie kultury i nauki czy budowa pozycji międzynarodowej współistniały z poważnymi kryzysami politycznymi i gospodarczymi, odchodzeniem od demokracji, napięciami narodowościowymi czy trudnymi relacjami z sąsiadami. Rozumiejąc rzeczywistość międzywojnia w całej jej złożoności organizatorzy podjęli próbę obiektywnego i otwartego spojrzenia na bilans II RP, w ramach którego naukowcy pochyłili się zarówno nad osiągnięciami, sukcesami, jak i porażkami młodego polskiego państwa.

Pojedyncza konferencja i publikacja oczywiście nie wyczerpią tej niezwykle bogatej problematyki, ułatwią jednak dalsze, bardziej pogłębione badania, oferując nowe spojrzenie na epokę.

Patronat medialny: TVP Historia, Dzieje.pl, Historia.org.pl, Historykon.pl, Historia Polska Zbrojna

Plonem sesji będzie publikacja.

Zachęcamy do obejrzenia retransmisji konferencji:

PANEL 1: SPOŁECZEŃSTWO

Dzieje II RP to nie tylko walka o granice i „wielka” polityka. To również życie codzienne mieszkańców odrodzonego państwa, naznaczone trudnościami, ale i radościami. To czas, w którym „zwykli ludzie” uczą się demokracji, kobiety czynnie wkraczają w życie społeczne, a mniejszości etniczne i wyznaniowe usiłują znaleźć swoje miejsce w społeczeństwie.

- Otwarcie konferencji
- mgr Michał Zarychta (IPN Warszawa) Tłum, masy, wyborcy. Udział „zwykłych ludzi” w polityce II RP
- dr hab. Jolanta Załęczny, prof. AFiB (Akademia Finansów i Biznesu Vistula) „Jesteśmy siłą nową”. Kobiety w życiu publicznym II RP. Wybrane problemy badawcze
- dr Tomasz Bugaj (UŚ) Swój - inny - obcy. Sytuacja mniejszościowych związków wyznaniowych w II RP: wybrane zagadnienia
- dr Marta Milewska (IPN Warszawa) Opieka medyczna w II Rzeczypospolitej: wyzwania - osiągnięcia - niepowodzenia
- dyskusja

PANEL 2: POLITYKA

Życie polityczne odrodzonej Rzeczypospolitej było różnorodne, czasem brutalne, czasem podniosłe, a na pewno fascynujące. Spory o fundamentalne reformy (na czele z rolną), zawile losy parlamentaryzmu czy narodziny i rozwój ruchu komunistycznego to tylko niektóre elementy tej barwnej mozaiki.

- dr Elżbieta Kowalczyk (IPN Warszawa) Wolność światopoglądowa jako podstawa funkcjonowania komunizmu w II RP
- dr Marcin Konrad Schirmer (IH PAN, Towarzystwo Ziemiańskie) Reforma rolna w II RP jako sposób na sanację stosunków agrarnych na wsi
- dr Sebastian Drabik (Kraków) Ostatnie wybory parlamentarne w II RP (1938 r.) Przyczynek do bilansu parlamentaryzmu II RP

PANEL 3: INSTYTUCJE

Nie ma państwa bez instytucji. W II RP szczególne znaczenie miało wojsko i najróżniejsze struktury z nim związane. Cienie i blaski dostrzec można również w funkcjonowaniu innych instytucji „siłowych” takich jak Policja Państwowa.

- dr hab. Grzegorz Kulka (UWr) „Niezmywalna plama” na honorze. Kara wykluczenia z korpusu oficerskiego Wojska Polskiego w świetle orzecznictwa Oficerskich Sądów Honorowych w II RP
- lic. Łukasz Zaroda (UJ) Sukcesy i porażki Policji Państwowej w praktyce zwalczania masowych wystąpień ludności w latach 1930-1935
- dyskusja

PANEL 4: PAŃSTWO

Czy II RP była państwem sezonowym? Jak rozwijała się polska myśl polityczna? W jaki sposób ocenić osiągnięcia i porażki systemu sanacyjnego? To tylko niektóre z wielu pytań, jakie przynosi refleksja nad polską państwowością w latach 1918-1939.

- dr hab. Krzysztof Kloc (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków) Czy Polska niepodległa była państwem sezonowym? O „kwadraturach koła” Drugiej Rzeczypospolitej
- prof. Krzysztof Kawalec (IPN/UWr) Polska myśl polityczna 1918-1939. Postawy, ewolucja, główne nurty, tendencje

PANEL 5: KONTEKST MIĘDZYNARODOWY

Geopolityka była kluczowym elementem determinującym powstanie, istnienie, szanse i ograniczenia, a wreszcie upadek II RP. W tym panelu pochylimy się nad bardziej szczegółowym zagadnieniem związanym z obszarem nazywanym dziś dyplomacją publiczną. Jaki był wizerunek państwa polskiego na świecie i co wpływało na jego kształtowanie? Problematykę tę ilustrują przykłady Francji i Wielkiej Brytanii.

- dr Aneta Nisiobęcka (Centrala IPN) Polska propaganda i polityka zagraniczna. Działalność Henri de Montforta na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski we Francji w latach 1919-1939
- dr Jolanta Mysiakowska-Muszyńska (Centrala IPN) Państwo sezonowe czy bastion antybolszewizmu? Wizja Polski w wyobraźni politycznej brytyjskich elit rządzących (1919-1920)
- dyskusja

II RP: cienie i blaski – Keynote speaker: prof. Marek Kornat

W finalnej części konferencji prof. Marek Kornat, wybitny znawca międzywojennej Polski, próbuje dokonać oceny dorobku II RP. Na wybranych przykładach wskazuje zarówno na jej „grzechy”, jak i osiągnięcia, formułując również postulaty badawcze na przyszłość.

Keynote speaker: prof. Marek Kornat (IH PAN, UKSW) II RP: cienie i blaski

dyskusja i zakończenie konferencji

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa „II RP: cienie i blaski. Próba bilansu z perspektywy stulecia” – Warszawa, 8 listopada 2022

Ogólnopolska konferencja naukowa

II RP: CIENIE I BLASKI

Próba bilansu z perspektywy stulecia

8 listopada 2022 r. (wtorek) godz. 9.00
Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki
Warszawa, ul. Marszałkowska 21/25

Wstęp wolny

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 966.12 KB\)](#)
